

Asia: VN/7272/2024

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi käytöstä poistetun maatuulivoimalan purkamisesta ja purkuvakuudesta sekä laiksi rakentamislain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Kommenttinne 1 §:ään – Soveltamisala Era kommentarer om 1 § – Tillämpningsområde

Tässä ajassa Suomen tulee varmistaa, että emme heikennä mahdollisuuksiamme energiaomavaraisuuteen ja talouskasvuun. Tästä syystä ABO Energy kiittää mahdollisuudesta jättää lausunto liittyen tuulivoiman purkuvelvoitteeseen.

Talouskasvu edellyttää teollisia investointeja, ja investoinnit edellyttävät hyvää ja ennakoitavaa toimintaympäristöä. Teollisten investointien toteuttaminen edellyttää poikkeuksetta energiaa ja sähköä. Kymmenen vuoden aikajänteellä tästä hetkestä eteenpäin realistiset sähköntuotannon lisäämisen vaihtoehtomme ovat hyvin rajalliset ja käytännössä tunnetuista teknologioista vain maatuulivoima voi vastata tähän tarpeeseen. Maatuulivoiman tuotanto on kotimaista, eikä tuotanto ole riippuvainen geopolitiikan käänteistä. Se on teknologia, joka on realismia nyt jo ja meillä Suomessa on poikkeuksellisen hyvät mahdollisuudet sen lisäämiseen, elleimme sääntelee toimintaympäristöämme mahdottomaksi.

Kiitämme hallitusta aktiivisuudesta tarttua uusiutuvan energian kohtaamiin sosiaalisen hyväksyttävyyden haasteisiin. Me alan toimijat tunnistamme asian tärkeyden ja olemmekin proaktiivisesti toimineet sen eteen niin kauan, kuin teollista tuulivoimaa Suomessa on suunniteltu ja rakennettu. Tuulivoimaloiden purkaminen on maanvuokraneuvotteluissa ja yleisötilaisuuksissa usein esiin nouseva aihe. Alana olemme vastanneet tähän huoleen ottamalla laajasti käyttöön mekanismeja, joilla varmistetaan voimaloiden näkyvien osien purkaminen ja alueen maisemointi tuulivoimaloiden elinkaaren päättyessä.

Pidämmekin kannatettavana, että alan laajasti käyttämä käytäntö tuulivoimatuottajien kerryttämästä vakuudesta voimaloiden maanpäällisten osien purkamiseen tunnistetaan myös

lainsäädännössä. Ehdotus kunnan roolista vastaavana viranomaisena on myös toimiva, ja tahona kunta herättää paikallisesti luottamusta. Kokemuksemme perustuen uskomme tämän muutoksen lisäävän läpinäkyvyyttä ja hälventävän ihmisten huolia liittyen tuulivoimatuotantoon, kuten lain tarkoitus olisi.

Lakiluonnoksen ongelmallisuus koskee voimaloiden maanalaisten osien (perustukset) purkamista ja huolto- ja nostokenttien ennallistamista rakentamista edeltäneeseen tilaan. Perustelemme seuraavaksi, miltä osin purkuvelvoitteen ulottaminen myös maanpinnan alaisiin osiin on ongelmallista sosiaalisesta, ekologisesta ja taloudellisesta näkökulmasta.

Tuulivoimalat ovat Suomessa eurooppalaisittain korkeita ja perustukset ulottuvat tyypillisesti 3 - 4 m syvyyteen. Perustukset eivät ole näkyviä, ja ne on rakennettu raudasta ja betonista – raaka-aineista, joita käytetään muun muassa rakennusten perustuksissa niiden muuttumattomien ominaisuuksien takia. Tästä syystä sosiaalisesta näkökulmasta perustukset ja nosto- ja huoltokentät eivät ole yli 10 vuotisen kokemuksemme perusteella sosiaalisesti tarkasteltuna laaja ongelma paikallisesti, vaikka yksittäisiä kysymyksiä asiasta silloin tällöin esitetään. Huolet kohdistuvat tällöinkin ensisijaisesti näkyviin osiin.

Ekologisesta näkökulmasta tarkasteltuna perustusten purkaminen on raskas ympäröivälle luonnolle ja eläimistölle, joka on vuosikymmenten aikana sopeutunut vallitsevaan tilaan. Purkaminen vaatii äärimmäisiä keinoja, kuten räjäytyksiä ja vaativaa hiukkashallintaa sekä moninkertaistaa tarvittavan kuljetusten määrän alueella verrattuna maanpäällisten osien purkamiseen. Ympäristön näkökulmasta ei ole näyttöä, että perustusten purkamisella saavutettaisiin hyötyjä. Kuljetukset olisivat myös alueen naapurustolle, niin eläimistölle kuin ihmisille, rasite purkamistyön aikana.

Taloudellisesta näkökulmasta perustuksia koskeva purkuvelvoite on kohtuuton rasite tuulivoimayhtiöiden taloudelle. Ongelmallista on esimerkiksi sen asettaminen elinkaaren alkupäässä, jolloin nyt esitetyssä mallissa tuulivoimaloiden omistaja velvoitetaan sitomaan pääomaa kerralla ennakoivasti alustavaan arvioon perustuen. Tämä heikentää rahoitusmahdollisuuksia näille investoinnille ja laskee sijoituksen arvoa ja on todennäköistä, että muutos heikentäisi sijoittajien kiinnostusta Suomen tuulivoimatuotantoon. Tärkeää olisi huolella arvioida myös heijastevaikutuksia sähköintensiiviseen teollisuuteen ja lain tuoman heikennyksen vaikutuksia näihin potentiaalisiin Suomen sähköntuotannolle. Vaikutus ulottuu myös meihin kaikkiin alan nykyisiin toimijoihin, jos tuotteemme kysyntä heikkenee. Lakimuutoksen ulottaminen tuotannossa oleviin tuulivoimapuistoihin on kohtuuton ja antaa negatiivisen signaalin Suomesta investointiympäristönä, kun olemassa olevan liiketoiminnan edellytyksiä heikennetään radikaalilla tavalla.

Lisäksi peräänkuulutamme teknologianeutraaliutta. Tällaisen lainsäädännön tulisi olla kaikelle vastaavalle toiminnalle samanlainen. On kohtuutonta kohdistaa voimakkaasti heikentävää lainsäädäntöä vain yhteen toimialaan, varsinkin kun näyttö lain eduista perustusten purkamisen osalta on epäselvä ja ristiriitainen jo lain itsensä perusteluissa ja tausta-aineistoissa.

Kansainvälisesti toimivana yhtiönä esitämme vakavan huolen siitä, millaisena liiketoimintaympäristö Suomi näyttää tällä hetkellä toimialaamme kohdistuvien heikkennysaloitteiden takia. Toivomme hallitukselta ja lain valmistelijoilta viisautta jatkovalmistelussa.

Kommenttinne 2–3 §:ään – Purkamisvelvollisuus ja purkamisen laajuus eräissä tilanteissa
Era kommentarer om 2–3 § – Nedmonteringskyldighet och nedmonteringens omfattning i vissa situationer

Lakiluonnoksen osat tuulivoimalan koko perustuksen ja huolto- ja nostokenttien purkamisesta ovat ylimoitettuja ja epätarkoituksenmukaisia. Kokonaisvaltaisesti tarkasteltuna maanpäällisten osien purkaminen ja tuotantoalueen maisemointi ovat sopivia toimenpiteitä palauttamaan alueen tila ja poistamaan tuulivoimatuotannon jäljet alueelta.

Aiemmin rakennettuihin voimaloihin ei tule kohdistua takautuvasti uusia purkamisen laajuutta koskevia velvoitteita tai velvollisuutta ryhtyä jälkikäteisiin toimenpiteisiin. Nykyinen ehdotus on investointisuojan kannalta hyvin ongelmallista. Kuten Suomen Uusiutuvat toteaa omassa lausunnossaan, vanhojen tuulivoimaloiden purkuvelvoitteen ulottaminen maanpäällisiä osia laajemmalle voi aiheuttaa vakavia taloudellisia haasteita tuulivoiman tuottajille.

Kommenttinne 4–6 §:ään – Vakuutta koskevat säännökset
Era kommentarer om 4–6 § – Bestämmelser om säkerheten

Tuulivoimalan maanpäällisten rakenteiden purkamisessa hyödynnettävien materiaalien kiertotalousmarkkinat ja jälleenmyyntiarvo tulee huomioida vakuutta määriteltäessä, sillä tyypillisesti ne kattavat merkittävän osan purkukustannuksista. Purkumateriaalien arvolla tulee voida kompensoida toisten, arvoltaan negatiivisten jättejakeiden käsittelykustannuksia.

Purkuvakuuden asettamisen ajankohta on ongelmallinen. Luonnoksen mukaan purkuvakuus tulee asettaa jo ennen rakennustöiden aloittamista. Tämä johtaa vakuuksien ylimoittamiseen ja aiheuttaa kohtuutonta taloudellista painolastia tuulivoimayhtiöille vaikeuttaen hankkeiden rahoitusta ja liiketoimintaa.

Erissä asetettava ja elinkaaren ajalle vaiheistettu purkuvakuus olisi merkittävästi kohtuullisempi, reilumpi ja liiketoimintaystävällisempi tapa toteuttaa purkuvakuus, koska silloin liiketoiminnan tuloja voitaisiin käyttää vakuuden kerryttämiseen.

Kommenttinne 7 §:ään – Purkamisesta määrääminen
Era kommentarer om 7 § – Föreläggande om nedmontering

-

Kommenttinne 8 §:ään – Voimalan omistajan konkurssi

Era kommentarer om 8 § – Kraftverksägarens konkurs

-

Kommenttinne 9 §:ään – Viranomaistehtävästä kunnalle suoritettava maksu

Era kommentarer om 9 § – Avgift som betalas till kommunen för myndighetsuppgifter

-

Kommenttinne 10 §:ään – Viittaus rikoslakiin

Era kommentarer om 10 § – Hänvisning till strafflagen

-

Kommenttinne 11 §:ään – Voimaantulo

Era kommentarer om 11 § – Ikraftträdande

Siirtymäajan tulisi uusien rakentamislupien kohdalla olla kaksi vuotta esitetyn vuoden sijaan, kuten Suomen Uusiutuvat esittää.

Kommenttinne 56 b §:ään – Maatuulivoimalan purkamislupa

Era kommentarer om 56 b § – Rivningslov för landbaserade vindkraftverk

-

Kommenttinne koskien muita rakentamislain muutettavaksi ehdotettavia pykäläiä

Era kommentarer om övriga paragrafer som föreslås bli ändrade i bygglagen

-

Kommenttinne koskien maatuulivoimalan rakentamista koskevaan lupahakemukseen liitettävää selvitystä voimalan purkamisen kustannuksista

Era kommentarer om den utredning av kostnaderna för nedmontering av ett landbaserat vindkraftverk som fogas till ansökan om tillstånd att bygga ett landbaserat vindkraftverk

-

Kommenttinne vaikutusten arviointiin

Era kommentarer om bedömningen av konsekvenserna

-

Muut kommenttinne hallituksen esitysluonnoksen yleisperusteluihin (luvut 1–12, lukuun ottamatta lukuja 4.2 Pääasialliset vaikutukset ja 7 Säännöskohtaiset perustelut)

Övriga kommentarer om den allmänna motiveringen till utkastet till regeringsproposition (kapitlen 1–12, med undantag av kapitel 4.2 Huvudsakliga konsekvenser och 7 Specialmotivering)

-

Yleiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta

Allmänna kommentarer om utkastet till regeringsproposition

Alan toimijana kannatamme lämpimästi vallitsevan käytännön vakinaistamista. Olemme valmiita hankkeissamme sitoutumaan tuulivoimaloiden maanpäällisten osien purkamiseen ja maisemointiin, kuten tähänkin asti olemme tehneet. Sen sijaan perustusten sekä nosto- ja huoltokenttien purkamista koskeva lähtökohtainen vaatimus asettaa tuulivoimarakentamisen epätasa-arvoiseen asemaan suhteessa muuhun rakentamiseen, jossa vastaavanlaista veloitetta ei ole. Sääntelyn tulisi kokonaisuutena olla parannus maanomistajille, tuulivoimayhtiöille ja kunnille.

Suomessa tuulivoimatuotantoa rakennetaan markkinaehtoisesti ilman tukimekanismeja. Siksi ennakoitava investointiympäristö ja tarkoituksenmukainen sääntely muodostuvat keskeisiksi hankkeiden toteutukselle. Ylimääräiset kustannukset nostavat hankkeiden kokonaiskustannuksia, ja heikentävät hankkeiden toteutettavuutta.

Hallituksen tavoitteena on lisätä Suomen sähköntuotantoa lähivuosina ja tuulivoima on tunnetuista teknologioista nopein ja tehokkain tapa sähköntuotannon lisäämiseen. Sen lisäksi se on kotimaista, hajautettua ja puhdasta. Suomen kasvun kannalta energia ja sähkö ovat avainroolissa, mistä syystä olisi kestävämpiä sulkea mahdollisuus tuulivoimatuotannon kehittymiseltä Suomessa ylimitoitetulla sääntelyllä.

Laurén Albin
ABO Energy Suomi Oy